

готовності до викликів, що стоять перед країною на шляху до європейської інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. К. : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 1: А – Г. 672 с.
2. Великий енциклопедичний юридичний словник / За редакцією акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. 992 с.
3. Загальна теорія держави і права [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с. (с. 470–473).
4. Луць Л.А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти) : [моногр.] / Луць Л. А. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014р., ратиф. Законом України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами- членами, з іншої сторони» від 16 вересня 2014 р. №1678-VII. Відомості Верховної Ради. 2014. № 40. Ст. 2021.
6. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

Зейферт Анна Євгенівна,

здобувачка вищої освіти бакалавра
навчально-наукового інституту права
і психології Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Галич Марина Юрійвна,

доцент кафедри юридичної
психології Національної академії
внутрішніх справ, доктор філософії,
доцент

ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Психологічна стійкість населення є невід’ємною складовою національної безпеки, особливо в умовах воєнної агресії та тривалих соціально-економічних викликів. Для України, що перебуває на шляху євроатлантичної інтеграції,

здатність громадян підтримувати психічне здоров'я та ефективно протидіяти стресовим чинникам безпосередньо впливає на обороноздатність держави, стабільність політичних інститутів і соціальну єдність. Поняття «психологічна стійкість» охоплює індивідуальний рівень (здатність особи адаптуватися, долати травматичні події, відновлювати ресурси), груповий рівень (збереження згуртованості спільнот) та суспільний рівень (формування колективної ідентичності, спільних цінностей і довіри до інституцій). У сучасних умовах ці виміри тісно переплітаються й утворюють основу національної безпеки [1].

Євроатлантична інтеграція України передбачає впровадження стандартів і підходів, які практикуються в країнах-членах НАТО. Зокрема, це системи психологічної підтримки військовослужбовців, програми запобігання посттравматичним стресовим розладам, навчання навичкам стрес-менеджменту та кризового консультування для цивільного населення. Досвід союзників доводить, що довготривала безпека залежить не лише від військових ресурсів, а й від здатності суспільства швидко відновлюватися після криз. Для України важливим є адаптування цих практик до власного культурного та історичного контексту: високого рівня патріотизму, традицій громадянської взаємодопомоги та водночас тривалого впливу воєнних дій на ментальне здоров'я [2].

В умовах російської агресії українське суспільство вже продемонструвало виняткову психологічну витривалість. Однак тривала війна призводить до виснаження ресурсів, зростання випадків тривожних і депресивних розладів, підвищення рівня агресії та недовіри. Це створює ризики для стабільності держави: зниження продуктивності праці, ускладнення мобілізаційних процесів, загострення соціальних конфліктів. Тому державна політика має включати не лише реагування на наслідки, а й системну профілактику. Йдеться про розвиток національної системи психічного здоров'я, підготовку фахівців кризової психології, інтеграцію психологічних практик у сферу освіти, оборони та місцевого самоврядування.

Важливим завданням стає формування культури психологічної підтримки в громадах. Програми взаємодопомоги, центри ментального здоров'я, мережі волонтерів та ветеранські ініціативи мають отримати державне й міжнародне сприяння. Особливої уваги потребує молодь, яка є майбутнім оборонним та економічним потенціалом країни: освітні заклади повинні включати курси стресостійкості, тренінги з управління емоціями, розвиток навичок взаємопідтримки. Це відповідає євроатлантичним підходам, де превентивні програми розглядаються як інвестиція у національну безпеку [3].

Інтеграція до НАТО відкриває Україні можливості для залучення фінансових та експертних ресурсів у сфері психічного здоров'я. Спільні навчальні проєкти, обмін досвідом між військовими психологами, участь у міжнародних дослідженнях дозволяють впроваджувати новітні методики психотерапії та кризового менеджменту. Водночас важливо зберегти українські традиції взаємодопомоги, що підсилюють відчуття єдності та довіри. Синергія міжнародних стандартів і національних цінностей формує унікальну модель

психологічної стійкості, яка відповідає як вимогам безпеки, так і ментальним особливостям суспільства [4].

Психологічна стійкість населення є стратегічним ресурсом національної безпеки України. Її розвиток потребує комплексної державної політики, що поєднує досвід країн-членів НАТО, сучасні наукові підходи та українські соціокультурні практики. Послідовне впровадження програм ментального здоров'я, підтримка громадських ініціатив, створення системи кризової допомоги та інтеграція цих елементів у всі сфери життя – від освіти до оборони – становлять основу стійкого розвитку країни на шляху до євроатлантичного простору. Подальший розвиток дослідження теми психологічної стійкості населення як ключового чинника національної безпеки України в умовах євроатлантичної інтеграції передбачає глибше осмислення взаємозв'язку між індивідуальною та колективною здатністю до відновлення. Важливо простежити, як психологічні механізми стійкості втілюються не лише у поведінці окремих громадян, а й у функціонуванні громад, міст та регіонів, які опинилися під тиском воєнних і соціально-економічних викликів. У цьому контексті уваги заслуговує вплив місцевого самоврядування та неурядових організацій на підтримку ментального здоров'я: саме на локальному рівні найшвидше формуються практики взаємодопомоги, проводяться групові терапії та освітні кампанії, що зміцнюють відчуття спільної відповідальності та солідарності [5].

Не менш значущим є аспект інформаційної безпеки, адже психологічна стійкість населення напряму залежить від якості інформаційного середовища. Дезінформація, пропаганда та навмисне створення паніки ворогом підривають довіру до державних інституцій і провокують тривожність [6]. Тому важливою складовою державної політики має бути розвиток медіаграмотності та критичного мислення громадян, що дозволяє протидіяти інформаційно-психологічним операціям. Програми з медіаосвіти, інтегровані в шкільні та університетські курси, сприятимуть формуванню покоління, стійкого до маніпуляцій та здатного об'єктивно оцінювати події [7].

Особливої уваги потребує питання психологічної підготовки військовослужбовців і ветеранів, адже їхній досвід стає як джерелом ризику розвитку посттравматичних розладів, так і прикладом для суспільства, що надихає на витривалість [8]. Створення державної системи реабілітації, яка включає психотерапевтичну допомогу, соціальну адаптацію та професійне навчання, не тільки зменшує рівень стресу серед військових, а й позитивно впливає на колективну психологічну атмосферу країни. Міжнародна співпраця з партнерами по НАТО в цьому напрямі дає змогу впроваджувати інноваційні методи лікування і відновлення, що вже довели свою ефективність у країнах з розвиненою системою підтримки ветеранів [9].

У перспективі інтеграції України до євроатлантичного простору психологічна стійкість населення виступає показником зрілості суспільства та готовності до довготривалого мирного розвитку [10]. Її укріплення неможливе без економічної стабільності, соціальної справедливості та прозорого

управління. Злагоджені дії державних структур, громадських організацій і міжнародних партнерів мають формувати цілісну систему підтримки ментального здоров'я, у якій кожен громадянин відчуватиме захищеність і цінність власного внеску в національну безпеку. Саме поєднання науково обґрунтованих підходів, практичного досвіду країн-членів НАТО та українських традицій взаємопідтримки стане фундаментом для подальшого зміцнення психологічної стійкості, що визначатиме стратегію розвитку України у євроатлантичній спільноті на довгі роки вперед.

Список використаних джерел:

1. Kimhi S., Marciano H., Eshel Y. A full-scale Russian invasion of Ukraine in 2022: Resilience, wellbeing, and hope. *Applied Psychology: Health and Well-Being*. 2024. DOI: 10.1111/aphw.12466.
2. Kimhi S., Shamai M., Eshel Y., Hantman S. Impact of the war in Ukraine on resilience, protective, and vulnerability factors. *Frontiers in Psychology*. 2023. DOI: 10.3389/fpsyg.2023.1168512.
3. Hukovskyy O. The Combat Path: Sustaining Mental Readiness in Ukrainian Soldiers. *Parameters*. 2024. Vol. 54, No 2. URL: <https://press.armywarcollege.edu/parameters/vol54/iss2/5>.
4. Druz O., Androsovykh K., Halchenko V., Semenchuk L., Snyatkova T. Compliance with the NATO standards in the field of psychological assistance for servicemen with post-traumatic stress disorder. *International Journal of Statistics in Medical Research*. 2024. DOI: 10.6000/1929-6029.2024.13.02.
5. Adler A. B., et al. Sustaining NATO service member mental health during the prolonged operations. *Military Medicine*. 2022. DOI: 10.1093/milmed/usac279.
6. Bricknell M. Military combat mental health framework. *BMJ Military Health*. 2021. Vol. 167, No 3. DOI: 10.1136/bmj-military-2020-001604.
7. Psychological capabilities for resilience. *War on the Rocks*. 2022. URL: <https://warontherocks.com/2022/12/psychological-capabilities-for-resilience>.
8. Whole of society resilience: Lessons from Russia-Ukraine conflict focus. *Center for Strategic and International Studies (CSIS)*. 2025. URL: <https://www.csis.org/analysis/whole-society-resilience-lessons-russia-ukraine-conflict-focus>.
9. Resilience of Ukrainians as a factor of national security in modern conflict. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/140141/papers/A_27.pdf.
10. Ukraine at war: Resilience and normative agency. *Central European Journal of International and Security Studies (CEJISS)*. 2023. URL: <https://www.cejiss.org/ukraine-at-war-resilience-and-normative-agency>.